

PRZYKŁADOWA PEŁNA ODPOWIEDŹ

Czy możliwe jest zachowanie godności w skrajnych sytuacjach? Omów zagadnienie na podstawie *Zdążyć przed Panem Bogiem* Hanny Krall. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

LEKTURA BAZOWA

Hanna Krall, *Zdążyć przed Panem Bogiem*

EPOKA

Literatura II wojny światowej

CZAS

WYPOWIEDZI
ok. 4 min

OPRACOWANIE

nauczyciele
Odrabiamy

ZESKANUJ TELEFONEM ALBO KLIKNIJ

Kursy maturalne

Pakiet 10 kursów do matury 2027 od Odrabiamy.pl.

Przećwicz to pytanie

Darmowy symulator matury ustnej. Ocena wg kryteriów CKE.

Posłuchaj

Darmowy kurs z opracowaniem pytań jawnych 2027.

JAK Z TEGO KORZYSTAĆ

To gotowa wypowiedź, taka jak na egzaminie. Etykiety na marginesie pokazują, z jakich kroków się składa. Nie ucz się jej na pamięć: zbuduj własną według tego samego planu, a potem sprawdź się w symulatorze (kod QR „Przećwicz to pytanie” wyżej).

TEZA

wstęp, który od razu mówi, co będziesz udowadniać

Naziści - w imię zbrodniczej ideologii - dążyli do całkowitego unicestwienia narodu żydowskiego. Jednym z elementów tego planu była akcja likwidacyjna warszawskiego getta. Pod pretekstem przesiedlenia hitlerowcy wywozili Żydów do obozów zagłady. Uwięzieni w getcie ludzie, skazani na śmierć w komorach gazowych, nie mieli szans na ratunek. Ich losy upamiętnia reportaż Hanny Krall pt. *Zdążyć przed Panem Bogiem*. Jest to zapis jej rozmowy z Markiem Edelmanem, jednym z

przywódców powstania w getcie. Wspomnienia mężczyzny świadczą o tym, że nawet w najtrudniejszej sytuacji można zachować godność do samego końca.

Z LEKTURY

sceny i postacie z
lektury bazowej
omówione pod tezę

Więźniowie getta nawet nie liczyli na to, że ocala życie. Pragnęli tylko wybrać sposób swojej śmierci. W tym celu wznieśli powstanie. Walczący mieli świadomość liczebnej i militarnej przewagi wroga, a mimo to podjęli heroiczną walkę o swoją godność. Chcieli zachować człowieczeństwo, a więc wybrać, jak umrą - nie podczas transportu lub w komorze gazowej, lecz na własnych zasadach, z bronią w ręku. Książka upamiętnia m.in. bohaterstwo Michała Klepfisza - powstaniec własnym ciałem osłonił towarzyszy przed kulami, za co pośmiertnie odznaczono go Orderem Virtuti Militari.

Edelman zaznacza też, że powstańcy walczyli w obronie honoru. Chcieli pokazać wolnemu światu, że nie poddali się oprawcom. Pragnęli zostać zapamiętani jako ludzie, którzy mieli odwagę postawić się hitlerowcom pomimo ich miażdżącej przewagi. Jednocześnie walczącym cały czas towarzyszyła obawa, że nikt nie dowie się o powstaniu. Widzieli przecież, jak za murami getta toczyło się zwyczajne życie - ludzie bawili się na karuzeli i grała muzyka mogąca zagłuszyć wystrzały.

Chcę jednak zauważyć, że rozmówca Hanny Krall nie zapomina o tych ofiarach, które spokojnie szły na śmierć. Wcale nie ujmuje im bohaterstwa - uważa, że pogodzenie się ze swoim losem wymagało od tych ludzi nadzwyczajnej odwagi. Wzburza się na myśl o tym, że ktoś z zewnątrz może postrzegać takie umieranie jako gorsze, niegodne. Zdaniem Edelmana śmierć z bronią w ręku, choć powszechnie uważa się ją za piękniejszą i bardziej honorową, tak naprawdę nie podlega jednoznacznej ocenie moralnej.

KONTEKST

drugi tekst lub zjawisko,
zestawione z lekturą

Podobną postawę przyjmuje tytułowy bohater *Pieśni o Rolandzie*. Rycerz znalazł się w tragicznym położeniu: walczył z przeważającymi siłami wroga. Mimo to początkowo był zbyt dumny, by wezwać pomoc i tym samym splamić swój honor. Walczył do samego końca, co świadczy o jego odwadze i oddaniu władcy. Roland bez wątpienia zachował swoją godność i nie okazał strachu przed nieuchronną śmiercią. Ze spokojem się do niej przygotowywał i pokornie modlił o odpuszczenie grzechów. Śmierć Rolanda była taka jak jego życie: heroiczna i zgodna z etosem rycerskim.

WNIOSEK

spięcie obu części i
odpowiedź na pytanie

Omówione dzieła pokazują, że nawet w skrajnej sytuacji człowiek może zachować swoją godność - nie tylko walcząc do samego końca, ale również godząc się ze śmiercią i odważnie stawiając jej czoła.